ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
ГОРОД НАБЕРЕЖНЫЕ ЧЕЛНЫ
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЯР ЧАЛЛЫ ШӘҺӘРЕ
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ **КАРАР**

30 октября 2020 г. № 5695

«2021-2025 елларга Яр Чаллы шәһәре халкының гомер озынлыгын һәм тормыш сыйфатын арттыру» муниципаль программасы турында

Шәһәрнең тотрыклы социаль-икътисадый һәм рухи үсешен тәэмин итү өчен уңай социаль мохит булдыру, гражданнарның тормыш дәрәҗәсен күтәрү, социаль тотрыклылыкны саклау, алкогольле продукцияне чамадан тыш куллану күренешләренә карата, шул исәптән яшүсмерләр һәм яшьләр арасында, җәмгыятьнең түземсезлеген формалаштыру, Яр Чаллы шәһәре халкының төрле катлауларын сәламәт яшәү рәвеше кыйммәтләрен формалаштыруга юнәлдерелгән даими физик культура һәм спорт белән шөгыльләнүгә җәлеп итү максатында, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, 2005 елның 8 декабрендәге 6/5 номерлы Яр Чаллы шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының 41, 53 статьялары, Башкарма комитетның «Муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм нәтиҗәлелеген бәяләү тәртибен раслау турында» 2017 елның 11 сентябрендәге 5326 номерлы карары нигезендә

К А Р А Р Б И Р Ә М:

1. «2021-2025 елларга Яр Чаллы шәһәре халкының гомер озынлыгын һәм тормыш сыйфатын арттыру» муниципаль программасын кушымтада каралганча расларга.

2. Башкарма комитетның эш кәгазьләрен алып бару идарәсенә әлеге карарны «Челнинские известия», «Шәһри Чаллы» газеталарында бастырып чыгаруны һәм аны «Интернет» челтәрендә Татарстан Республикасы рәсми хокукый мәгълүмат порталында (pravo.tatarstan.ru), Яр Чаллы шәһәренең рәсми сайтында урнаштыруны тәэмин итәргә.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Башкарма комитет Җитәкчесе урынбасары Р.М. Хәлимовка йөкләргә.

Башкарма комитет
Җитәкчесе Ф.Ш. Салахов

МУНИЦИПАЛЬНОЕ КАЗЕННОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ «ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ ГОРОД НАБЕРЕЖНЫЕ ЧЕЛНЫ РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН»
УПРАВЛЕНИЕ ДЕЛОПРОИЗВОДСТВОМ
ЭШ КӘГАЗЬЛӘРЕН АЛЫП БАРУ ИДАРӘСЕ

Башкарма комитетның
2020 елның 30 октябрендәге
5695 номерлы карарына
кушымта

«2021-2025 елларга
Яр Чаллы шәһәре халкының
гомер озынлыгын һәм тормыш сыйфатын арттыру»
муниципаль программасы

1 бүлек. «2021-2025 елларга
Яр Чаллы шәһәре халкының гомер озынлыгын һәм тормыш сыйфатын арттыру»
муниципаль программасының паспорты

Программаның исеме	«2021-2025 елларга Яр Чаллы шәһәре халкының гомер озынлыгын һәм тормыш сыйфатын арттыру» муниципаль программасы (алга таба – программа)
Программаны эшләү өчен нигез	«Халыкның санитар–эпидемиологик иминлеге турында» 1999 елның 30 мартындагы 52-ФЗ номерлы Федераль закон; «Гражданнарның сәламәтлеген әйләнә-тирә тәмәке төтене йогынтысыннан һәм тәмәке куллану нәтиҗәләреннән саклау турында» 2013 елның 23 февралендәге 15-ФЗ номерлы Федераль закон; «Татарстан Республикасында балаларның сәламәтлегенә, аларның физик, интеллектуаль, психик, рухи һәм әхлакый үсешенә зыян китерүне кисәтү чаралары турында» 2010 елның 14 октябрендәге 71-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы; Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасында алкогольле продукцияне, сыраны, тәмәкене чамадан тыш куллануны киметү һәм халык арасында сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру буенча өстәмә чаралар турында» 2010 елның 29 октябрендәге 867 номерлы Карары; Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «2014-2025 елларга Татарстан Республикасында җәмәгать тәртибен тәэмин итү һәм җинаятьчелеккә каршы тору» дәүләт программасын раслау турында» 2013 елның 16 октябрендәге 764 номерлы Карары; Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2015 елның 17 июнендәге 443 номерлы Карары белән расланган 2015-2025 елларга Татарстан Республикасында укучыларны тәрбияләүне үстерү стратегиясе
Программаны төп эшләүчеләр	Башкарма комитетның мәгариф идарәсе, Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе, Башкарма комитетның мәдәният идарәсе, Башкарма комитетның физик культура һәм спорт идарәсе
Программаны башкаручылар	Башкарма комитетның Автозавод, Үзәк, Комсомол районнары хакимиятләре, Башкарма комитетның мәгариф идарәсе, Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе, Башкарма комитетның мәдәният идарәсе, Башкарма комитетның физик культура һәм спорт идарәсе, Башкарма комитетның мәгълүмати сәясәт һәм җәмәгатьчелек белән элемтә идарәсе, Башкарма комитетның икътисадый үсеш һәм эшмәкәрлеккә ярдәм күрсәтү идарәсе
Программаның максаты	Яр Чаллы шәһәре халкы арасында сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга, алкогольле продукцияне чамадан тыш куллану масштабларын киметүгә юнәлдерелгән комплекслы чаралар системасын булдыру һәм алкоголизм һәм тәмәке тартуны профилактикалау
Программаның бурычлары	Алкогольле, спиртлы һәм тәмәке продукциясен законсыз сатуга каршы тору буенча эшне активлаштыру. Шәһәрнең тотрыклы социаль-икътисадый һәм рухи үсешен тәэмин итү өчен уңай социаль мохит булдыру, гражданнарның тормыш дәрәҗәсен күтәрү, социаль тотрыклылыкны саклау. Алкогольле продукцияне чамадан тыш куллану күренешләренә карата, шул исәптән яшүсмерләр һәм яшьләр арасында, җәмгыятьнең түземсезлеген формалаштыру.

	Алкогольле продукцияне чамадан тыш кулланучыларга, алкоголизм белән авыручыларга наркологик медицина ярдәме күрсәтүне оештыруны камилләштерү. Халыкның төрле катлауларын сәламәт яшәү рәвеше кыйммәтләрен формалаштыруга юнәлдерелгән даими физик культура һәм спорт белән шөгыльләнүгә җәлеп итү.
Программаны тормышка ашыру сроклары	2021-2025 еллар
Программаны финанслау күләме һәм чыганаклары	Программаны тормышка ашыруга акча бүлеп бирү каралмаган
Программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтиҗәләре һәм нәтиҗәлелек күрсәткечләре	Программаны тормышка ашыру нәтиҗәсендә 2025 елда түбәндәгеләр күздә тотыла: 1) алкогольле һәм тәмәке продукциясен ваклап сату өлкәсендә хокук бозулар санын киметергә; 2) «алкоголь белән көчле агулану» диагнозлы балигъ булмаганнарның чагыштырма авырлыгын киметергә; 3) эшкә урнаштырылган «куркыныч төркем» гражданнары санын арттырырга; 4) һөнәри ориентация хезмәтеннән файдаланган гражданнар санын арттырырга; 5) социаль адаптация хезмәтеннән файдаланган гражданнар санын арттырырга; 6) «Без сәламәт яшәү рәвеше өчен» акцияләрендә катнашучылар санын арттырырга; 7) халык арасында тискәре күренешләрне бетерү буенча массакүләм мәгълүмат чараларында (радио, телевидение, матбугат, Интернет) урнаштырылган мәгълүмати материаллар санын арттырырга; 8) балигъ булмаганнар арасында исерек хәлдә кылынган җинаятьләр санын киметергә; 9) алкогольгә бәйлелеге булган һәм реабилитация узган авыруларның чагыштырма авырлыгын арттырырга; 10) сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга юнәлдерелгән массакүләм акцияләр санын арттырырга; 11) гомуми белем бирү оешмаларында укучыларның гомуми санында «Спорт – начар гадәтләргә альтернатива» акциясендә катнашучы укучылар өлешен арттырырга.
Программаның тормышка ашырылуын контрольдә тотуны оештыру системасы	Программа үтәлешенә гомуми контрольне Башкарма комитет гамәлгә ашыра

2 бүлек. Проблеманың эчтәлеге һәм аны программа методы белән хәл итү кирәклеген нигезләү

Алкогольле продукцияне чамадан тыш куллану Россиядә демографик һәм социаль проблемаларның тиз арада туплануның төп сәбәбе булды. Россия Федерациясе Президентының 2015 елның 31 декабрендәге 683 номерлы Указы белән расланган Россия Федерациясенең Милли иминлек стратегиясе нигезендә, халык санын тотрыкландыру һәм демографик хәлне тамырдан яхшырту милли иминлекне тәэмин итүнең стратегик максатлары булып тора, ә алкоголизм сәламәтлек саклау өлкәсендә милли иминлекнең төп куркынычларыннан берсе дип аталды.

Яр Чаллы шәһәрендә демографик хәл, тулаем алганда, тотрыклы саклана, 2019 ел нәтиҗәләре буенча туучылар саны 1000 кешегә 11,3% тәшкил итә. 2016 елда – 15,5%, 2017 елда – 13,2%, 2018 елда – 12,3%.

2019 елда табигый үсеш +3,1%, 2018 елда +3,7%, 2017 елда +4,8% тәшкил итте.

2019 елда барлык халык арасында беренчел авырулар саны кими һәм 2016 ел белән чагыштырганда 868,8% тәшкил итә. Татарстан Республикасында соңгы 5 елда беренчел авырулар санының 0,6% ка кимүе күзәтелә.

Яр Чаллы шәһәренең барлык халкы арасында авыруларның таралуы арта, 2019 елда авыруларның таралуы 1801,6 тәшкил итте, 2016 ел белән чагыштырганда 3,9% ка үсеш күзәтелә. 5 ел белән чагыштырганда шәһәрдә авырулар таралуның үсеше 0,7%, Татарстан Республикасы буенча 1,1% тәшкил итте.

Аерым социаль-әһәмиятле төркемнәр буенча авырулар йөз мең кешегә түбәндәгечә тәшкил итте:

- 2019 елда яман шеш авырулары - 433,1%, 2016 ел белән чагыштырганда 13,9% ка үсеш күзәтелә. Соңгы 5 елда 14,6% ка;
- 2019 елда туберкулез - 28,1%, 5 ел эчендә 12,2% ка кимегән;
- 2019 елда наркология авырулары (шул исәптән профилактик күзәтү) - 84,4%, 5 ел эчендә таралуның гомуми күләме 41,4% ка кимүе билгеләнә;
- 2019 елда алкоголь психозы 2016 ел белән чагыштырганда 82 % ка артты (2016 ел – 18,2%; 2017 ел – 15,1%; 2018 ел – 15,2%; 2019 ел – 33,1% авыручылар).

Бөтендөнья сәламәтлек саклау оешмасы экспертлары бәяләвенчә, алкогольле продукция куллануның рөхсәт ителгән дәрәҗәсен арттыру (елына җан башына 8 литр абсолют алкоголь (сусыз спирт) исәбеннән) милләт сәламәтлеге өчен гаять куркыныч һәм бу чиктән тыш кулланылган һәр литр ир-атларның 11 ай һәм хатын-кызларның 4 ай гомерен кыскарта. Дөнья статистикасына караганда, алкогольле продукция куллану ел саен дөньядагы 2 миллионга якын кешенең үлеменә һәм 4 процент авырулар барлыкка килүгә сәбәп булып тора.

Кызганыч, халыкның күпчелеге өчен сәламәтлек әхлакый кыйммәт тә, икътисадый кыйммәт тә булып тормый. Алкоголь һәм тәмәке куллану дәрәҗәсе югары булып кала бирә. Алкоголь һәм аның суррогатлары белән үлемгә китергән агуланулар, агулануның үлемгә китергән барлык очракларының өчтән бер өлешен тәшкил итә.

Тәмәкене ир-атларның 70% тан һәм хатын-кызларның 30% тан артыгы куллана. Тәмәке тарта башлау яше – якынча сигез яшь. Ел саен тәмәке тартуга бәйле авырулардан биш миллионга якын кеше үлә.

Шунысын да билгеләп үтәргә кирәк, халыкның 43% физик культура белән шөгыльләнми.

Яр Чаллы шәһәрендә законнарның билгеләнгән таләпләренең үтәлешен контрольдә тоту тәэмин ителә, алкогольле продукцияне чамадан тыш куллануның зыяны турында белемнәрне популярлаштыру даими рәвештә гамәлгә ашырыла, сәламәт яшәү рәвешен алып баруга мотивация формалаштыруга мөмкинлек бирә

торган шартлар тудырыла. Белем бирү оешмаларында «Мәгариф һәм сәламәтлек», «Мәктәп - сәламәтлек территориясе», «Лидерлык нигезләре», «Мөстәкыйль балалар», «Мәктәп профилактика отрядлары» комплекслы проектлары тормышка ашырыла.

Шул ук вакытта шәһәр халкын алкоголь белән тәэмин итү проблемасының актуальлеге саклана. Моңа түбәндәге факторлар булышлык итә:

- шәһәр территориясенә легаль булмаган алкогольле продукцияне законсыз кертү, шулай ук халыкка «икеләтә» билгеләнештәге спиртлы продукция сатучы аерым затларның законсыз эшчәнлеге дәвам итү;

- халыкта алкогольле продукцияне чамадан тыш кулланган кешеләргә карата, шул исәптән яшьләр арасында, түземле мөнәсәбәт булу;

- балалар, яшүсмерләр һәм яшьләрнең ялын оештыруның җитәрлек дәрәҗәдә нәтиҗәле һәм сыйфатлы булмавы.

Алкогольле продукцияне чамадан тыш куллану, булдырмый калу мөмкин булган сәбәпләр нәтиҗәсендә кешеләрнең вакытыннан алда үлеменә китерә һәм җәмгыятьнең билгеле бер өлешендәге социаль деградациянең төп сәбәпләренең берсе булып тора, ул җинаятьчелек, көчләү, ятимлек, сәламәтлек начараю, инвалидлык һәм суицид очракларының артуына китерә.

Ел саен исерек хәлдә күп санлы җинаятьләр кылына - үтерү, сәламәтлеккә авыр зыян китерү, көчләү, хулиганлык, урлау, талау, автотранспорт урлау. Алкогольле продукцияне күп сандагы яшүсмерләр куллана.

Агуланулар санының кимүенә Башкарма комитетның 2017 елның 13 июнендәге 3576 номерлы карары белән расланган «2017-2020 елларга Яр Чаллы шәһәре халкының гомер озынлыгын һәм тормыш сыйфатын арттыру» муниципаль программасы кысаларында балигъ булмаганнар белән үткәрелә торган чаралар ярдәм итә. 2016 елда 34 яшүсмер алкоголь белән көчле агулануга дучар булды. 2017 – 42; 2018 – 29; 2019 – 27.

Балаларны һәм яшьләрне яшьтән үк алкогольле продукциягә җәлеп итү киләчәктә алкоголизм һәм үтерелү куркынычын берничә тапкыр арттыра.

Алкогольле продукцияне чамадан тыш куллану 40-60 яшьлек ир-атлар арасында үлемнең аеруча югары дәрәҗәсен тудыра, бу яшьтә алар иң кыйммәтле һөнәри күнекмәләргә ия. Аларның вакытыннан алда китүе һөнәри тәҗрибәгә ия булган хезмәт ресурсларына зыян китерә, кеше капиталына инвестицияләр күләмен киметә.

Халык сәламәтлеген саклау медицина бурычы гына түгел. Аны төрле ведомстволар, иҗтимагый оешмалар, массакүләм мәгълүмат чаралары хезмәттәшлеге нигезендә тормышка ашырырга мөмкин.

3 бүлек. Программаның төп максатлары һәм бурычлары

Программаны тормышка ашыру 5 елга – 2021-2025 елларга исәпләнгән.

Программаның максаты: Яр Чаллы шәһәре халкы арасында сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга, алкогольле продукцияне чамадан тыш куллану масштабларын киметүгә юнәлдерелгән комплекслы чаралар системасын булдыру, шулай ук алкоголизм һәм тәмәке тартуны профилактикалау.

Программаның бурычлары:

- алкогольле һәм тәмәке продукциясен законсыз сатуга каршы тору буенча эшне активлаштыру;

- шәһәрнең тотрыклы социаль-икътисадый һәм рухи үсешен тәэмин итү өчен уңай социаль мохит булдыру, гражданнарның тормыш дәрәҗәсен күтәрү, социаль тотрыклылыкны саклау.

- алкогольле продукцияне чамадан тыш куллану күренешләренә карата, шул исәптән яшүсмерләр һәм яшьләр арасында, җәмгыятьнең түземсезлеген формалаштыру.

- алкогольле продукцияне чамадан тыш кулланучыларга һәм алкоголизм белән авыручыларга наркологик ярдәм күрсәтүне оештыруда ярдәм күрсәтү;

- халыкның төрле катлауларын сәламәт яшәү рәвеше кыйммәтләрен формалаштыруга юнәлдерелгән даими физик культура һәм спорт белән шөгыльләнүгә җәлеп итү.

4 бүлек. Программаны тормышка ашыру нәтиҗәлелеген билгеләргә мөмкинлек бирә торган индикаторлар

Программа чараларының нәтиҗәлелеген бәяләү өчен түбәндәге күрсәткечләрдән файдаланырга тәкъдим ителә:

№ т/б	Индикаторның исеме	Исәпләү методикасы	Чыганак
1.	Лицензиясе булган сәүдә объектларының гомуми санында лицензиясез эшчәнлек ачыкланган сәүдә объектларының өлеше, процент	Тв = Тл/Тбл х 100, монда Тв – лицензиясез эшчәнлек ачыкланган сәүдә объектларының чагыштырма авырлыгы; Тл – лицензиясе булган сәүдә объектларының саны; Тбл – лицензиясе булмаган сәүдә объектларының саны	Татарстан Республикасы Дәүләт алкоголь инспекциясенең Яр Чаллы территориаль органы, Башкарма комитетның икътисадый үсеш һәм эшмәкәрлеккә ярдәм күрсәтү идарәсе мәгълүматы
2.	Законсыз эшмәкәрлеккә каршы тору буенча ведомствоара комиссиянең үткәрелгән утырышлары саны	N - сан	Башкарма комитетның икътисадый үсеш һәм эшмәкәрлеккә ярдәм күрсәтү идарәсенең хисабы
3.	«Алкоголь белән көчле агулану» диагнозлы балигъ булмаганнарның чагыштырма авырлыгы, процент	НА =О/КН х 100, монда НА – алкоголь белән көчле агуланган балигъ булмаганнарның чагыштырма авырлыгы; О – алкоголь белән көчле агуланган балигъ булмаганнар саны; КН – балигъ булмаганнарның гомуми саны	ТР Россия кулланучылар күзәтчелегенең Яр Чаллы шәһәрендәге, Актаныш районындагы идарәсенең статистика мәгълүматлары

4.	Эшкә урнаштырылган өлкән буын гражданнары саны, берәмлек	N – сан	Эш белән тәэмин итү үзәгенең статистика мәгълүматлары
5.	Һөнәри ориентация хезмәтеннән файдаланган гражданнар саны, берәмлек	N – сан	Эш белән тәэмин итү үзәгенең статистика мәгълүматлары
6.	Социаль адаптация хезмәтеннән файдаланган гражданнар саны, берәмлек	N – сан	Эш белән тәэмин итү үзәгенең статистика мәгълүматлары
7.	«Яшьләр сәламәт яшәү рәвеше өчен» акциясендә катнашучылар саны, берәмлек	N – сан	Акцияне оештыручылар: Татарстан Республикасы Сәламәтлек саклау министрлыгының Яр Чаллы шәһәре буенча сәламәтлек саклау идарәсе, Башкарма комитетның мәгариф идарәсе, Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе, Татарстан Республикасы Хезмәт, халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклау министрлыгының социаль яклау идарәсе, Башкарма комитетның мәдәният идарәсе, Башкарма комитетның физик культура һәм спорт идарәсе, Яр Чаллы шәһәре буенча Россия ЭЭМ идарәсе хисабы
8.	Массакүләм мәгълүмат чараларында (радио, телевидение, матбугат, Интернет) урнаштырылган мәгълүмати материаллар саны, берәмлек	N – сан	Татарстан Республикасы Сәламәтлек саклау министрлыгының Яр Чаллы шәһәре буенча сәламәтлек саклау идарәсе, Башкарма комитетның мәгариф идарәсе, Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе, Татарстан Республикасы Хезмәт, халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклау министрлыгының социаль яклау идарәсе, Башкарма комитетның мәдәният идарәсе, Башкарма комитетның физик культура һәм спорт идарәсе, Яр Чаллы шәһәре буенча Россия ЭЭМ идарәсе хисабы

9.	Балигъ булмаганнар арасында исерек хәлдә кылынган җинаятьләр саны	N – сан	Яр Чаллы шәһәре буенча Россия ЭЭМ Идарәсенең балигъ булмаганнар белән эшләү бүлегенең статистик хисабы
10.	Алкогольгә бәйлелеге булган һәм реабилитация узган авыруларның чагыштырма авырлыгы, процент	ДАР = АР / АС х100, монда ДАР – алкогольгә бәйлелеге булган һәм реабилитация узган авыруларның өлеше; АР – алкогольгә бәйлелеге булган һәм реабилитация узган авыруларның саны; АС - алкогольгә бәйлелеге булган, стационарда дәваланган һәм реабилитация узмаган авырулар саны	ТР «Яр Чаллы наркология диспансеры» ССМ РНД ДАССУ филиалының статистик хисабы
11.	Сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга юнәлдерелгән массакүләм акцияләр саны	N – сан	Акцияне үткәрү йомгаклары буенча профилактика субъектлары хисабы
12.	Гомуми белем бирү оешмаларында укучыларның гомуми санында сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга юнәлдерелгән акцияләрдә катнашучы укучыларның өлеше, процент	ДОА = УА / ОО х 100, монда ДАО – акциядә катнашучы укучылар өлеше; УА – акциядә катнашучылар саны; ОО – белем бирү оешмаларында укучыларның гомуми саны	Башкарма комитетның мәгариф идарәсе хисабы

5 бүлек. Программаны ресурслар белән тәэмин итү

Программаны тормышка ашыруга акча бүлеп бирү каралмаган.

6 бүлек. Программаны тормышка ашыру нтиҗәлелеген бәяләү

Программаны тормышка ашырудан социаль-икътисадый нәтиҗәлелек түбәндәгеләр хисабына ирешеләчәк:

- Яр Чаллы шәһәре халкы арасында алкогольле продукция белән көчле агулануга бәйле үлем дәрәҗәсен киметү;

- исерек хәлдә кылынган җинаятьләр санын киметү;
- балигъ булмаганнар арасында алкоголь белән көчле агуланулар санын киметү;
- халык, шул исәптән яшүсмерләр һәм яшьләр арасында, сәламәт яшәү рәвешен алып баруга мотивация формалаштыру, алкогольле һәм тәмәке продукциясен кулланудан баш тарту.

7 бүлек. Программа чаралары

«2021-2025 елларга Яр Чаллы шәһәре халкының гомер озынлыгын һәм тормыш сыйфатын арттыру» муниципаль программасының максаты, бурычлары, нәтиҗәләрен бәяләү индикаторлары һәм чаралары буенча финанслау

Төп чараның исеме	Башкаручылар	Төп чараларны үтәү сроклары	Ахыргы нәтиҗәләрне бәяләү индикаторлары	Индикаторларның зурлыгы						Финанслау (мең сум)				
				2020 ел (база)	2021 ел	2022 ел	2023 ел	2024 ел	2025 ел	2021 ел	2022 ел	2023 ел	2024 ел	2025 ел
Максат: Яр Чаллы шәһәре халкы арасында сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга, алкогольле продукцияне чамадан тыш куллану масштабларын киметүгә юнәлдерелгән комплекслы чаралар системасын булдыру һәм алкоголизм һәм тәмәке тартуны профилактикалау														
1 бурыч. Алкогольле һәм тәмәке продукциясен законсыз сатуга каршы тору буенча эшне активлаштыру														
Тиешле лицензиясе булмаган алкогольле продукцияне ваклап сатуны ачыклау һәм туктату мониторингы	Башкарма комитетның Автозавод, Үзәк, Комсомол районнары хакимиятләре (алга таба - БК районнар хакимиятләре), Башкарма комитетның икътисадый үсеш һәм эшмәкәрлеккә ярдәм күрсәтү идарәсе (алга таба - БК ИҮ һ ЭЯКИ)	2021-2025 еллар	Лицензиясе булган сәүдә объектларының гомуми санында лицензиясез эшчәнлек ачыкланган сәүдә объектларының өлеше, процент	3,0	2,9	2,8	2,8	2,8	2,8	Чара оештыру характерына ия				
Законсыз эшмәкәрлеккә каршы тору буенча ведомствоара комиссиянең алкогольле һәм спиртлы продукциянең законсыз әйләнешен туктату, алкогольле һәм тәмәке продукциясен ваклап сатуга карата куелган закон таләпләренең Яр Чаллы шәһәре	БК районнар хакимиятләре, БК ИҮ һ ЭЯКИ	2021-2025 еллар	Законсыз эшмәкәрлеккә каршы тору буенча ведомствоара комиссиянең үткәрелгән утырышлары саны	12	12	12	12	12	12	Чара оештыру характерына ия				

территориясендә түләүше мәсьәләләрен карап тикшерү буенча утырышларын үткәрү										
2 бурыч. Шәһәрнең тотрыклы социаль-икътисадый һәм рухи үсешен тәэмин итү өчен уңай социаль мохит булдыру, гражданнарның тормыш дәрәҗәсен күтәрү, социаль тотрыклылыкны саклау										
«Куркыныч төркем» балаларын һәм яшьләрен өстәмә белем алуга җәлеп итү буенча эшне камилләштерү	Башкарма комитетның мәгариф идарәсе (алга таба – БК МИ), Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе (алга таба – БК ЯЭИ), Башкарма комитетның физик культура һәм спорт идарәсе (алга таба – БК Ф h СИ), Башкарма комитетның мәдәният идарәсе (алга таба – БК МИ)	2021-2025 еллар	«Алкоголь белән көчле агулану» диагнозлы балигъ булмаганнарның чагыштырма авырлыгы, процент	0,2	0, 19	0, 18	0, 18	0, 18	0, 18	Чара оештыру характерына ия
«Куркыныч төркем» гражданнарын эшкә урнаштыруда ярдәм күрсәтү	БК районнар хакимиятләре	2021-2025 еллар	Эшкә урнаштырылган «куркыныч төркем» гражданнары саны, берәмлек	35	38	40	40	40	40	Чара оештыру характерына ия
Эшчәнлек (һөнәр) өлкәсен сайлап алу максатларында, гражданнарга, шул исәптән белем бирү оешмаларында укучыларга һәм мәшгуль булмаган инвалидларга һөнәри ориентация буенча ярдәм күрсәтү	БК районнар хакимиятләре, БК МИ, БК ЯЭИ	2021-2025 еллар	Һөнәри ориентация хезмәтеннән файдаланган гражданнар саны, берәмлек	12 000	13000	14 000	14 000	14 000	14 000	Чара оештыру характерына ия
Эшсез гражданнарны һәм мәшгуль булмаган инвалидларны хезмәт базарында социаль адаптацияләүгә ярдәм күрсәтү (эшсезләр саны ел саен кимүне исәпкә алып)	БК районнар хакимиятләре	2021-2025 еллар	Социаль адаптация хезмәтеннән файдаланган гражданнар саны, берәмлек	480	485	490	490	490	490	Чара оештыру характерына ия

3 бурыч. Алкогольле продукцияне чамадан тыш куллану күренешләренә карата, шул исәптән яшүсмерләр һәм яшьләр арасында, җәмгыятьнең түземсезлеген формалаштыру										
Тематик пресс-конференцияләр, семинарлар, конкурслар, күргәзмәләр үткәреп, ел саен үткәрелә торган «Без сәламәт яшәү рәвеше өчен» массакүләм профилактика акциясен оештыру	БК МИ, БК ЯЭИ, БК МИ, БК Ф һ СИ	2021-2025 еллар	Акциядә катнашучылар саны, берәмлек	45 000	46 000	47 000	47 000	47 000	47 000	Чара оештыру характерына ия
Халык арасында тәмәке тарту, алкоголизм һәм наркомания кебек тискәре күренешләрне бетерү буенча шәһәрнең массакүләм мәгълүмат чараларында социаль реклама һәм материаллар урнаштыру	БК МИ, БК ЯЭИ, БК МИ, БК Ф һ СИ, БК ИҮ һ ЭЯКИ, Башкарма комитетның мәгълүмати сәясәт һәм җәмәгатьчелек белән элемтә идарәсе	2021-2025 еллар	Массакүләм мәгълүмат чараларында (радио, телевидение, матбугат, Интернет) урнаштырылган мәгълүмати материаллар саны, берәмлек	45	50	55	60	60	60	Чара оештыру характерына ия
Шәһәрнең җәмәгать урыннарында спиртлы эчемлекләрне чамадан тыш куллануны булдырмау максатында рейдлар оештыру һәм үткәрү	БК МИ, БК ЯЭИ, БК районнар хакимиятләре	2021-2025 еллар	Балигъ булмаганнар арасында исерек хәлдә кылынган җинаятьләр саны	24	23	23	23	23	23	Чара оештыру характерына ия
4 бурыч. Алкогольле продукцияне чамадан тыш кулланучыларга, алкоголизм белән авыручыларга наркологик медицина ярдәме күрсәтүне оештыруда ярдәм күрсәтү										
Наркологик ярдәм күрсәтүче, алкогольле патология белән авыручыларны дәвалаучы һәм реабилитацияләүче махсуслаштырылган	Башкарма комитетның районнар хакимиятләре	2021-2025 еллар	Алкогольгә бәйлелеге булган һәм стационарда дәваланган авырулар санында алкогольгә бәйлелеге булган һәм реабилитация	96	97	98	98	98	98	Чара оештыру характерына ия

медицина оешмалары эшен оештыруда ярдәм күрсәтү			узган авыруларның өлеше							
5 бурыч. Халыкның төрле катлауларын сәламәт яшәү рәвеше кыйммәтләрен формалаштыруга юнәлдерелгән даими физик культура һәм спорт белән шөгыльләнүгә җәлеп итү										
Сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга юнәлдерелгән массакүләм акцияләр үткәрү	БК МС һ ЖЭИ, БК МИ, БК ЯЭИ, БК Ф һ СИ, БК районнар хакимиятләре	2021-2025 еллар	Массакүләм акцияләр саны	37	40	45	45	45	45	Чара оештыру характерына ия
«Спорт – начар гадәтләргә альтернатива» Бөтенроссия акциясенең республика этабында катнашу	БК МИ	2021-2025 еллар	Гомуми белем бирү оешмаларында укучыларның гомуми санында акциядә катнашучы укучылар өлеше, процент	95.6	95,7	95.8	95.9	95,9	95,9	Чара оештыру характерына ия

Башкарма комитет Аппараты
Җитәкчесе урынбасары,
эш кәгазьләрен алып бару идарәсе башлыгы

Н.И. Галиева